

Huvudman

Älvdalens kommun
anna-karin.olsson3@alvdalen.se

Ärendet

Tillsyn av grundskolan Buskoviuskolan i Älvdalens kommun

Beslut

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Älvdalens kommun att senast **den 23 augusti 2023** ha vidtagit nedan angivna åtgärder avseende brister rörande erbjudande av undervisning i form av extra studietid och anmälan om kränkande behandling. De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag skriftligen redovisas till Skolinspektionen.

Om Älvdalens kommun inte följer detta föreläggande kan mer ingripande sanktioner komma att aktualiseras.

Beslutet om föreläggande gäller omedelbart enligt 26 kap. 10 § tredje stycket skollagen. Beslutet om föreläggande får enligt 28 kap. 2 och 18 §§ skollagen inte överklagas.

Älvdalens kommun ska vidta följande åtgärd

Elever på mellanstadiet erbjuds undervisning i form av extra studietid

Se till att elever i årskurs 4 och 5 erbjuds att frivilligt delta i undervisning i form av extra studietid (10 kap. 5 a § skollagen).

Anmälan vid kännedom om att en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling

Se till att all personal vid minst ett tillfälle innan den 23 augusti 2023 får information om att anmälan ska göras till rektor då en personal får kännedom om att en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten. Huvudmannen ska dokumentera skriftligt när och hur

informationen har lämnats. Denna information ska ges in till Skolinspektionen i samband med huvudmannens redovisning av vidtagna åtgärder (2 kap. 34 § samt 6 kap. 10 § skollagen).

Områden utan konstaterade brister

Skolinspektionen avslutar ärendet i de delar det avser extra anpassningar, anmälan och utredning av elevers behov av särskilt stöd, beslut om att upprätta åtgärdsprogram, utformning av åtgärdsprogram, garantin för tidiga stödinsatser, ordningsregler, utredning med anledning av elevers olämpliga eller ordningsstörande beteende, planen mot kränkande behandling samt tillgång till elevhälsa.

Om ärendet

Skolinspektionen har hösten 2022 inlett en tillsyn av Buskoviuskolan i Älvdalens kommun.

I tillsynen har Skolinspektionen kontrollerat om verksamheten vid Buskoviuskolan följer gällande bestämmelser om bland annat extra anpassningar, anmälan och utredning av elevers behov av särskilt stöd, beslut om att upprätta åtgärdsprogram, garantin för tidiga stödinsatser, extra studietid, ordningsregler, utredning med anledning av elevers olämpliga eller ordningsstörande beteende, skyldighet att anmäla kränkande behandling, planen mot kränkande behandling samt tillgång till elevhälsa.

Tillsynen har genomförts genom intervjuer med elever, lärare och personal i elevhälsan samt lektionsobservationer den 22 och 23 november 2022. Tillsynen har även genomförts genom en digital intervju med rektorn den 7 december 2022 och en digital intervju med en representant för huvudmannen den 6 februari 2023. Som en del av tillsynen har även dokumentation granskats, bland annat åtgärdsprogram, underlag från arbetet med garantin för tidiga stödinsatser, ordningsregler, planen mot kränkande behandling, anmälningar om kränkande behandling samt skolans systematiska kvalitetsarbete. Huvudmannen har getts tillfälle att yttra sig över allt material av betydelse för beslutet.

Motivering av beslutet

Huvudmannen ansvarar för att utbildningen genomförs i enlighet med bestämmelserna i skollagen, föreskrifter som har meddelats med stöd av skollagen och de bestämmelser för utbildningen som kan finnas i andra författningar (2 kap. 8 § skollagen). Vidare ska huvudmannen se till att nödvändiga åtgärder vidtas om det framkommer att det finns brister i verksamheten (4 kap. 7 § skollagen).

Föreläggande

Elever på mellanstadiet ska erbjudas undervisning i form av extra studietid

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Eleverna, lärarna, specialläraren, specialpedagogen och rektorn uppger i intervjuerna att skolan inte erbjuder elever i årskurs 4 och 5 att frivilligt delta i undervisning i form av extra studietid. Rektorn beskriver i intervju att eleverna på sikt ska erbjudas extra studietid men att skolans organisation inte hunnit ställa om efter den nya lagstiftningen om extra studietid som började gälla den 1 juli 2022. Av intervjun med rektorn framgår att skolan inte har någon konkret plan över hur skolan ska erbjuda eleverna i årskurs 4 och 5 extra studietid under den närmaste tiden.

Rättslig reglering

Eleverna i årskurs 4–9 ska erbjudas att frivilligt delta i undervisning i form av extra studietid. Erbjudandet omfattar minst två timmar per vecka och undervisningen ska anordnas under eller i direkt anslutning till skoldagen. Den extra studietiden ska inte räknas in i den minsta totala undervisningstid som varje elev i grundskolan har rätt till (10 kap. 5a § skollagen).

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen konstaterar att elever i årskurs 4 och 5 inte erbjuds att frivilligt delta i undervisning i form av extra studietid. Visserligen uppger rektorn att eleverna på sikt ska erbjudas extra studietid, men detta har ännu inte genomförts på skolan.

Skyldigheten att anmäla kränkande behandling

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Eleverna i årskurs 4 och 5 beskriver i intervju att det under hösten 2022 bland annat funnits flera tillfällen då elever uttryckt sig kränkande mot andra elever. Specialläraren uppger i intervju att framför allt de äldre eleverna kan använda fula ord och nedvärderande omdömen mot varandra. Lärarna uppger i intervju att de agerar vid situationer med kränkningar, men att det förekommer att de inte anmäler händelserna till rektorn. Specialläraren och specialpedagogen (tillika skolenhetschef) uppger att personalen inte alltid anmäler till rektorn när en elev anser sig ha blivit kränkt.

Rektorn uppger i intervju att det finns en rutin för anmälan där lärarna ska fylla i ett dokument som ska lämnas till rektorn. Rektorn berättar att ledningen informerat personalen om rutinen under våren 2022 men att det inte kommit in några

anmälningar under höstterminen 2022. Skolenhetschefen berättar att skolledningen kommer att ta tag i arbetet med skolans rutiner för likabehandlingsarbetet.

Rättslig reglering

En lärare, förskollärare eller annan personal som får kännedom om att ett barn eller en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten är skyldig att anmäla detta till rektorn. En rektor som får kännedom om att ett barn eller en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten är skyldig att anmäla detta till huvudmannen. Huvudmannen är skyldig att skyndsamt utreda omständigheterna kring de uppgivna kränkningarna och i förekommande fall vidta de åtgärder som skäligen kan krävas för att förhindra kränkande behandling i framtiden (6 kap 10 § skollagen).

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att Buskoviussskolan brister i sitt arbete mot kränkande behandling. Av Skolinspektionens utredning framgår att personal som får kännedom om att en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i vart fall inte alltid anmäler detta till rektor.

Skolinspektionen vill i sammanhanget framhålla att anmälningsskyldigheten omfattar alla händelser där en elev upplever sig ha blivit utsatt för kränkande behandling. Det ska inte göras någon värdering av hur allvarlig en händelse är innan den anmäls till rektorn respektive huvudmannen. Det är av stor vikt för hela skolans verksamhet att händelser av kränkande behandling anmäls, dels för att skolan ska kunna bedriva ett effektivt arbete mot kränkande behandling gällande enskilda elever, dels för att skolan ska kunna genomföra ett bra utvecklingsarbete vad gäller samtliga elevers skolmiljö. Genom anmälningarna kan skolan identifiera var det finns behov av att genomföra insatser för att förbättra elevernas tillvaro på skolan.

Val av ingripande

Skolinspektionen får förelägga en huvudman som står under dess tillsyn att fullgöra sina skyldigheter, om verksamheten inte uppfyller de krav som följer av de föreskrifter som gäller för verksamheten (26 kap. 10 § skollagen).

Älvdalens kommun verksamhet vid Buskoviussskolan uppfyller inte författningarnas krav vad gäller att elever erbjuds extra studietid, och skyldigheten att anmäla kränkande behandling. Det finns därför skäl att förelägga Älvdalens kommun att fullgöra sina skyldigheter och vidta åtgärder för att avhjälpa bristerna.

Områden utan konstaterade brister

Extra anpassningar, anmälan och utredning av elevers behov av särskilt stöd, beslut om att upprätta åtgärdsprogram samt utformning av åtgärdsprogram

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Lärarna och specialpedagogen uppger i intervjuer att de elever som befaras att inte uppfylla kunskapskriterierna ges stöd i form av extra anpassningar inom ramen för den ordinarie undervisningen. Bland annat sker det i form av hjälpmedel och läs- och skrivträning med specialläraren. Lärarna uppger att de skriftligt anmäler till rektorn och specialpedagogen om en elev, trots extra anpassningar, befaras att inte uppfylla kunskapskriterierna. Specialpedagogen uppger att det efter anmälan till rektorn startas en utredning och att kontakt tas med elevens vårdnadshavare. Det framgår av granskade åtgärdsprogram och intervjuer med specialpedagogen och rektorn att det är rektorn som fattar beslut om att upprätta åtgärdsprogram eller att program inte ska upprättas. I de av Skolinspektionen granskade åtgärdsprogrammen beskrivs bland annat elevens behov av särskilt stöd och hur det ska tillgodoses. I de granskade åtgärdsprogrammen finns också information om när åtgärderna ska följas upp och utvärderas, vem som är ansvarig för uppföljningen och utvärderingen samt hur det går till att överklaga beslutet till Skolväsendets överklagandenämnd.

Rättslig reglering

Om det inom ramen för undervisningen, genom användning av ett nationellt kartläggningmaterial eller ett nationellt bedömningsstöd, resultatet på ett nationellt prov eller uppgifter från lärare, övrig skolpersonal, en elev eller en elevs vårdnadshavare eller på annat sätt framkommer att det kan befaras att en elev inte kommer att uppfylla de betygskriterier eller kriterier för bedömning av kunskaper som minst ska uppfyllas, och inte annat följer av 7 §, ska eleven skyndsamt ges stöd i form av extra anpassningar inom ramen för den ordinarie undervisningen. Stödet ska ges med utgångspunkt i elevens utbildning i dess helhet, om det inte är uppenbart obehövt (3 kap. 5 § skollagen).

Om det inom ramen för undervisningen, genom användning av ett nationellt kartläggningmaterial eller ett nationellt bedömningsstöd, resultatet på ett nationellt prov eller uppgifter från lärare, övrig skolpersonal, en elev eller en elevs vårdnadshavare eller på annat sätt framkommer att det kan befaras att en elev inte kommer att uppfylla de betygskriterier eller kriterier för bedömning av kunskaper som minst ska uppfyllas, trots att stöd har getts i form av extra anpassningar inom ramen för den ordinarie undervisningen enligt 5 §, ska detta anmälas till rektorn. Detsamma gäller om det finns särskilda skäl att anta att sådana anpassningar inte

skulle vara tillräckliga. Rektorn ska se till att elevens behov av särskilt stöd skynsamt utreds. Behovet av särskilt stöd ska även utredas om eleven uppvisar andra svårigheter i sin skolsituation. Samråd ska ske med elevhälsan, om det inte är uppenbart obehövt. Om en utredning visar att en elev är i behov av särskilt stöd, ska han eller hon ges sådant stöd. Det särskilda stödet ska ges med utgångspunkt i elevens utbildning i dess helhet, om det inte är uppenbart obehövt (3 kap. 7 § skollagen).

Efter varje utredning av en elevs behov av särskilt stöd ska rektorn fatta beslut om att utarbeta åtgärdsprogram eller besluta att inte utarbeta ett åtgärdsprogram. Elevens och elevens vårdnadshavare ska underrättas om det fullständiga innehållet i beslutet och hur det går till att överklaga beslutet till Skolväsendets överklagandenämnd (3 kap. 9 §, 2 kap. 10 §, 29 kap. 10 § skollagen och 33 § förvaltningslagen).

Av ett åtgärdsprogram ska elevens behov av särskilt stöd och hur det ska tillgodoses framgå. Det ska även framgå när åtgärderna ska följas upp och utvärderas och vem som är ansvarig för uppföljningen respektive utvärderingen. Eleven och elevens vårdnadshavare ska ges möjlighet att delta när ett åtgärdsprogram utarbetas (3 kap. 9 § skollagen).

Skolinspektionens bedömning

Av ovan redovisade omständigheter framkommer inte annat än att verksamheten uppfyller författningarnas krav inom detta område. Ärendet ska därför avslutas i denna del.

Garantin för tidiga stödsatser i förskoleklassen och lågstadiet

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Av intervjuer med lärarna, specialläraren, specialpedagogen och rektorn samt av det underlag som Skolinspektionen tagit del av framgår att skolan genomför de nationella kartläggningsmaterialen i förskoleklass, de nationella bedömningsstöden i årskurs 1 och de nationella proven i årskurs 3. Specialpedagogen uppger att skolan sammanställer underlaget med hjälp av ett digitalt verktyg och att lärarna samlas för analys av elevernas prestationer på grupp- och individnivå samt för att uppmärksamma elever i behov av extra anpassningar och särskilt stöd. Rektorn uppger att hon beslutar om insatser utifrån det underlag som lärarna har tagit fram. Lärarna, specialläraren och specialpedagogen beskriver i intervju att skolan bland annat erbjuder elever läs- och skrivträning med specialläraren.

Rättslig reglering

Förskollärare och lärare ska använda de nationella kartläggningsmaterialen i förskoleklass, de nationella bedömningsstöden i årskurs 1 och de nationella proven i årskurs 3. (8 kap. 2–2 a §§, 9 kap. 20, 21 och 22 b–c §§ skolförordningen[2011:185] samt Skolverkets föreskrifter om obligatoriska nationella kartläggnings-material i språklig medvetenhet och i matematiskt

tänkande i förskoleklass [SKOLFS 2019:16], Skolverkets föreskrifter om obligatoriska nationella bedömningsstöd i svenska, svenska som andraspråk och matematik i årskurs 1 i grundskolan [SKOLFS 2016:66] samt Skolverkets föreskrifter om nationella prov i årskurs 3, 6 och 9 i grundskolan läsåret 2021/2022) [SKOLFS 2020:200].)

Det ska göras en särskild bedömning av en elevs kunskapsutveckling i

1. förskoleklassen, om det utifrån användning av ett nationellt kartläggningmaterial finns en indikation på att eleven inte kommer att uppfylla kriterierna för bedömning av kunskaper för årskurs 1 och 3 i svenska, svenska som andraspråk eller matematik,
2. lågstadiet i grundskolan och i sameskolan, om det utifrån användning av ett nationellt bedömningsstöd eller ett nationellt prov i svenska, svenska som andraspråk eller matematik, finns en indikation på att eleven inte kommer att uppfylla kriterierna för bedömning av kunskaper för årskurs 1 eller 3, och
3. lågstadiet i specialskolan, om det utifrån användning av ett nationellt bedömningsstöd eller ett nationellt prov i svenska, svenska som andraspråk eller matematik, finns en indikation på att eleven inte kommer att uppfylla kriterierna för bedömning av kunskaper för årskurs 1 eller 4.

Om det efter en sådan bedömning kan befaras att eleven inte kommer att uppfylla de kriterier för bedömning av kunskaper som gäller för den aktuella skolformen, ska det skyndsamt planeras sådant stöd som anges i 5 § eller göras en anmälan till rektorn enligt 7 §.

Det behöver inte göras någon särskild bedömning om förutsättningarna i 5 eller 7 § redan är uppfyllda. Det ska i så fall skyndsamt planeras sådant stöd som anges i 5 § eller göras en anmälan till rektorn enligt 7 § (3 kap. 4 § skollagen).

Ansvarig förskollärare eller lärare ska samråda med personal med specialpedagogisk kompetens vid

1. en särskild bedömning enligt 4 §,
2. planering av stöd som anges i 5 § när det i förskoleklassen eller lågstadiet upptäcks att sådant stöd behöver ges i svenska, svenska som andraspråk eller matematik, och
3. uppföljning enligt 4 b §.

Sådant samråd behöver inte genomföras om den ansvariga förskolläraren eller läraren har specialpedagogisk kompetens (3 kap. 4 a § skollagen).

I slutet av förskoleklassen och i slutet av lågstadiet i grundskolan, sameskolan och specialskolan, ska det genomföras en uppföljning av sådant stöd som getts enligt 5 § i svenska, svenska som andraspråk och matematik. Resultatet av denna uppföljning ska överföras till den lärare som ska ansvara för eleven i nästa årskurs (3 kap. 4 b § skollagen).

Skolinspektionens bedömning

Av ovan redovisade omständigheter framkommer inte annat än att verksamheten uppfyller författningarnas krav inom detta område. Ärendet ska därför avslutas i denna del.

Ordningsregler och utredning med anledning av elevers olämpliga eller ordningsstörande beteende

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Av intervjuerna med rektorn och eleverna framkommer att det finns ordningsregler och att eleverna får vara med och diskutera reglerna. Vidare uppger rektorn att det är rektorn som beslutar om reglerna. I intervju med rektorn framkommer det att det i nuläget inte finns någon specifik elev på skolan som vid upprepade tillfällen stört ordningen eller uppträtt olämpligt eller gjort sig skyldig till en allvarligare förseelse.

Rättslig reglering

Ordningsregler ska finnas för varje skolenhet. Ordningsreglerna och hur de följs ska regelbundet följas upp. Orsakerna till uppföljningens resultat ska analyseras. Ordningsreglerna ska utarbetas, följas upp och, vid behov, omarbetas under medverkan av eleverna. Rektorn beslutar om ordningsregler (5 kap. 5 § skollagen).

Läraren ska tillsammans med eleverna utveckla regler för arbetet och samvaron i den egna gruppen (Lgr 22, 2.1 Normer och värden).

Om en elev vid upprepade tillfällen stört ordningen eller uppträtt olämpligt eller om eleven gjort sig skyldig till en allvarligare förseelse, ska rektorn se till att saken utreds. Samråd ska ske med elevens vårdnadshavare. Om förutsättningarna för en utredning om särskilt stöd enligt 3 kap. 7 § är uppfyllda ska även en sådan utredning inledas. (5 kap. 9 § skollagen).

Skolinspektionens bedömning

Av ovan redovisade omständigheter framkommer inte annat än att verksamheten uppfyller författningarnas krav inom detta område. Ärendet ska därför avslutas i denna del.

Planen mot kränkande behandling

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Skolinspektionen har tagit del av skolans plan mot kränkande behandling och diskriminering för läsåret 2022/23. I planen finns beskrivna åtgärder som ska genomföras under läsåret för att förebygga kränkande behandling av elever. Av intervjun med rektorn och lärarna framkommer att eleverna är delaktiga i arbetet

med skolans plan mot kränkande behandling, bland annat genom att eleverna deltar i kartläggningar i form av elevenkäter.

Rättslig reglering

Huvudmannen ska se till att det varje år upprättas en plan med en översikt över de åtgärder som behövs för att förebygga och förhindra kränkande behandling av elever. Planen ska innehålla en redogörelse för vilka av dessa åtgärder som avses att påbörjas eller genomföras under det kommande året. En redogörelse för hur de planerade åtgärderna har genomförts ska tas in i efterföljande års plan (6 kap. 8 § skollagen). Planen mot kränkande behandling ska upprättas, följas upp och ses över under medverkan av eleverna vid skolan (6 kap. 8 § skollagen och 2 § förordningen [2006:1083] om barns och elevers deltagande i arbetet med en plan mot kränkande behandling).

Skolinspektionens bedömning

Av ovan redovisade omständigheter framkommer inte annat än att verksamheten uppfyller författningarnas krav inom detta område. Ärendet ska därför avslutas i denna del.

Tillgång till elevhälsa

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Lärarna, specialpedagogen och rektorn uppger i intervju att skolan har tillgång till specialpedagog, skolsköterska och skolpsykolog. Eleverna, lärarna, specialläraren, specialpedagogen och rektorn uppger i intervjuerna att skolan i nuläget saknar tillgång till kurator. Huvudmannen redovisar i kompletterande uppgifter den 31 januari 2023 att Älvdalens kommun rekryterat en ny kurator till skolan som tillträder i april 2023 och att skolan under perioden februari till april 2023 har tillgång till en vikarierande kurator.

Rättslig reglering

För eleverna i förskoleklassen, grundskolan, grundsärskolan, sameskolan, specialskolan, gymnasieskolan och gymnasiesärskolan ska det finnas elevhälsa. Elevhälsan ska omfatta medicinska, psykologiska, psykosociala och specialpedagogiska insatser. Elevhälsan ska främst vara förebyggande och hälsofrämjande. Elevernas utveckling mot utbildningens mål ska stödjas.

För medicinska, psykologiska och psykosociala insatser ska det finnas tillgång till skolläkare, skolsköterska, psykolog och kurator. Vidare ska det finnas tillgång till personal med sådan kompetens att elevernas behov av specialpedagogiska insatser kan tillgodoses. (2 kap. 25 § skollagen)

Skolinspektionens bedömning

Av ovan redovisade omständigheter framkommer inte annat än att verksamheten uppfyller författningarnas krav inom detta område. Ärendet ska därför avslutas i denna del.

Beslutet har fattats av enhetschefen Fredrika Brickman.

Sara Lidegran har varit föredragande i ärendet.

I ärendets slutliga handläggning har även Helga Sverrisdóttir och Luca Nesi medverkat.